

Aleg. XXXVIII

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy powziąć następującą uchwałę:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby na podstawie załączonych zasad wypracował ustawę o organizacyi władz administracyjnych dla królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i takową w drodze, statutem krajowym i konstytucyą Państwa wskazanęj w życie wprowadził.

Dunajewski

wnioskodawca.

Paweł Popiel, Szumaniechowski, Edward Jędrzejowicz, Konopka, ks. Chelmecki, Splawiński, Horszard, Wesółowski, Dr. Zybkiewicz, Leon Chrzanowski, Paszkowski, C. Haller, G. Romer, Słonecki, Józef Jasiński, Zoll, Henryk Wodzicki, Józef Badeni, Józef Męciński, Józef Szujski, Józef Majer, Jan Tarnowski.

Zasady

organizacyi władz administracyjnych dla Galicyi.

1. Galicya podzieloną będzie na okręgi gminne i obwody.

I.

Okrąg gminny.

2. Okrąg gminny składa się:

- a) z gromad wiejskich;
- b) z obszarów dworskich;
- c) z miast i miasteczek do okręgów gminnych wcielonych.

Ustawa oznaczy miasta, które oddzielny okrąg gminny stanowią mają i własnym statutem zarządzają się.

3. Granice okręgów gminnych obejmować będą:

- a) o ile można całość parafii tego wyznania, do którego większość mieszkańców należy;
- b) całość obszarów dworskich do jednego właściciela należących;
- c) całość gromad wiejskich, miast i miasteczek, dotąd oddzielne gminy stanowiących.

Obszerność okręgu gminnego, nie może przenosić czterech mil kwadratowych, i ma obejmować 6 do 10 tysięcy mieszkańców.

4. Każda nieruchomość musi należeć do pewnego okręgu gminnego.

5. Stosunki przynależności do okręgu gminnego są określone ustawą z dnia 3. grudnia r. 1863 Nr. 105 D. P. P.

6. Dotychczasowe gminy wiejskie zachowują charakter gromad, pod względem zarządu majątkowego. Zarząd ten sprawować ma Rada gromadzka i wójt (sołtys). Radę składają przysiężni, przez wyborców gromadzkich wybrani.

7. Miasta i miasteczka do okręgów gminnych wcielone, które dotąd miały swój własny zarząd gminny, zachowują swój charakter pod względem zarządu majątkowego, któryto zarząd sprawować będzie Rada miejska, przez mieszczan wybrana i jej przełożony.

8. Zarząd okręgu gminnego sprawuje:

- a) Rada gminna;
- b) Naczelnik okręgu gminnego;
- c) Wydział Rady gminnej.

9. **Rada gminna.** Rada gminna składa się z 15tu radnych, przez wybór na mocy ustawy do Rady powołanych, tudzież członków bez wyboru do Rady należących.

10. Z 15tu radnych z wyboru pochodzących, 5ciu wybierają członkowie okręgu gminnego, opłacający rocznie przynajmniej 100 złr. w. austr. tytułem jednego z podatków stałych, a 10ciu, reszta mieszkańców, mających według teraźniejszej ustawy prawo wyboru w okręgu gminnym.

Nadto, wchodzić będą do Rady, jako członkowie bez wyboru: jeden pleban z każdego obrządku katolickiego, pastor i rabin, w okręgu obowiązki duchowne pełniący i w tymże zamieszkały. Jeżeli jest więcej plebanów tego samego obrządku, ten z nich wchodzi do Rady, który najdawniej pieczęć dusz zawiaduje.

Radni bez wyboru, nie będą wliczani do liczby wyżej ustanowionych radnych 15tu.

11. Radni obierani będą na lat sześć. Radnych ubytych zastępować będą ci, którzy po wybranych mieli największą liczbę głosów.

12. Rada gminna, której przewodniczy radny na jej okres urzędowania przez grono radnych wybrany, jest w sprawach okręgu gminnego organem uchwalającym i nadzorującym. Pod pierwszym względem wydaje uchwały w interesach gospodarczych całej gminy okręgowej dotyczących, uchwała roczny etat przychodów i rozchodów, i obmyśla środki zaspokojenia potrzeb okręgu tak dobrowolnych, jak i obowiązkowych, za takie przez właściwe ustawy uznanych; pod drugim względem sprawdza rachunki roczne z dochodów i rozchodów okręgu gminnego, i kontroluje czynności naczelnika i Wydziału co do spraw gminnych.

13. Naczelnik okręgu gminnego. Naczelnika okręgu mianuje namiestnik, po wysłuchaniu opinii Wydziału obwodowego z trzech kandydatów przez Radę gminną podanych. W razie nieprzyjęcia przez Namiestnika żadnego z przedstawionych kandydatów, tenże zażąda przedstawienia sobie innych przez Wydział obwodowy, i z tych wybór nastąpić musi.

Urząd naczelnika trwa lat siedm. Urząd jego jest płatnym, a ustawa wyznaczy wysokość płacy, a zarazem, stosunek, w jakim gmina do takowej przykładać się winna.

Naczelnik jest za swe czynności urzędowe odpowiedzialny Wydziałowi i staroście obwodowemu.

14. Zakres działania naczelnika okręgu gminnego jest dwojaki: samodzielny i w połączeniu z ławnikami (w Wydziale).

Załatwia on sam wszelkie sprawy, które mu szczególnymi ustawami lub rozporządzeniami władz przekazane zostały. Jeżeli sposób wykonania pozostawiony jest w całości lub w części okręgowi gminnemu, naczelnik winien rzecz załatwić w Wydziale gminnym.

Naczelnik reprezentuje okrąg gminny na zewnątrz. Kierunek i wykonanie policyi miejscowej, w całym okręgu do niego należy. Pod względem spraw gminnych i administracyjnych zwołuje Radę gminną i Wydział, wnosi na ich posiedzeniach sprawy potrzeb okręgu dotyczące, wykonywa uchwały Rady i Wydziału, i wykonywa dozór dyscyplinarny nad urzędnikami i sługami okręgu gminnego, gromad i miast do okręgu wcielonych.

Naczelnik odpowiada za utrzymanie porządku i spokojności w okręgu gminnym, i w tym celu jak równie w celu wykonania uchwał Rady gminnej i jej Wydziału służy mu prawo wymierzać kary właściwymi przepisami oznaczone i używać pomocy żandarmeryi. Wójci gromadzcy i przełożeni miast do okręgu gminnego wcielonych, są jego podwładnymi i dla tego mocen jest poruczyć im pewne czynności do policyi miejscowej należące, pod własnym dozorem i kierunkiem.

15. Wydział gminny. Naczelnik z dwoma ławnikami składa Wydział okręgu gminnego.

Ławników wybiera z grona swego Rada gminna. Ławnicy sprawują urząd bezpłatnie. Jednakże może im być za uchwałą Rady gminnej przyznane pewne wynagrodzenie za czas rzeczywiście sprawowanych obowiązków.

16. Do Wydziału okręgu gminnego należy projektować roczny etat dochodów i wydatków, zarządzać funduszami okręgu w granicach uchwalonego przez Radę gminną etatu, zdawać Radzie roczne rachunki, mieć dozór nad szkołami, szpitalami i innymi zakładami przez okrąg gminny utrzymanymi, mianować i oddalać urzędników i sługi gminne, ustanawiać kary policyjne, sporządzać rozkład ciężarów przez Radę gminną uchwalonych, roztrząsać roczne etaty przychodów i rozchodów gromad i miast, sprawdzać rachunki wójtów gromadzkich i kas miejskich, czynić wnioski do Rady gminnej pod względem zarządu majątkiem gromadzkim i miejskim.

17. Rada gromadzka. Rada gromadzka składa się z wybranych przez członków w gromadzie do wyboru Rady gminnej uprawnionych 6 do 12 przysiężnych, według oznaczenia przez Rząd krajowy, na podstawie ludności gromady i obszaru gruntów.

18. Rada miejska. Rada miejska w miastach do okręgu gminnego wcielonych, składa się podobnie z wybranych przez mieszczan do wyboru Rady gminnej uprawnionych 6 do 12 radnych, według oznaczenia Rządu krajowego.

19. Urzędowanie przysiężnych gromadzkich i radnych miejskich trwa lat 6. Urzędowanie wójta (sołtysa i przełożonego miasta) lat 3.

20. Przełożoną władzę nad zarządem okręgów gminnych jest starosta obwodowy, a względnie Wydział obwodowy. Naczelnicy okręgów gminnych, co do zakresu działania samodzielnego, ulegają wprost staroście obwodowemu, a co do spraw zarządu okręgu, Wydziałowi obwodowemu, który jest władzą nadzorczą tegoż zarządu. Wydział obwodowy jest drugą instancją co do rozporządzeń przez naczelnika wydanych, lub uchwał w Radzie gminnej lub jej Wydziale zapadłych.

21. Ustawa oznacza, w których przypadkach uchwały Rady gminnej lub Rad gromadzkich i miejskich, potwierdzeniu wyższej władzy ulegają.

II.

O b w ó d.

1. Zamiast dotychczasowych powiatów, które się znoszą, królestwo Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem dzieli się na 20 obwodów, dawniejszym cyrkułom odpowiadających.

Zarząd obwodu sprawuje:

- a) Rada obwodowa;
- b) Naczelnik obwodu (starosta);
- c) Wydział obwodowy.

2. **Rada obwodowa.** Rada obwodowa składa się z członków wybranych przez Rady gminne po jednym z każdego Okręgu gminnego i z każdego miasta, oddzielny okrąg gminny stanowiącego. Większe jednakże miasta wysyłają drogą wyboru przez Rady miejskie dokonywanego, odpowiednią do swej ludności liczbę członków do Rady obwodowej — n. p.: miasta liczące od 10 do 20.000 mieszkańców wysyłają dwóch, — od 20 do 40.000 trzech, od 40.000 do 60.000 czterech, — wyżej nad 60.000 pięciu członków.

3. Wybrany może być każdy, mający prawo wybierania do Rady okręgu gminnego w obwodzie, z wyłączeniem urzędników administracyjnych i skarbowych, oraz wojskowych w czynnej służbie.

Członkowie Rady obwodowej wybierani są na lat sześć; co lat trzy występuje połowa członków, — pierwszych występujących los oznacza. Wychodzący mogą być na nowo obrani.

4. Rada obwodowa zgromadza się w mieście obwodowem raz na rok, w pierwszy poniedziałek miesiąca czerwca; — obrady są przystępne dla publiczności i trwają dni 15 i tylko za zgodą Rady i starosty mogą być skrócone lub przedłużone najdalej do tygodni 4.

Namiestnikowi służy prawo zwołania w każdym czasie zgromadzenia nadzwyczajnego.

Rada wybiera z grona swojego prezesa, jego zastępcę i sekretarza; sprawdza wybory swych członków i orzeka ostatecznie o ich ważności.

Uchwały Rady zapadają bezwzględną większością głosów obecnych; do ważności uchwały potrzebną jest obecność na posiedzeniu więcej niż połowy wszystkich jej członków.

Prezes kieruje obradami, przestrzega porządku w sali posiedzeń, może nakazać ustąpienie publiczności z sali, gdyby przeszkadzała obradom lub swobodę ich tamowała.

5. Przedmiotem narad są przedstawienia rządowe, wnioski Wydziału obwodowego, oraz wnioski pojedynczych członków Rady; przedewszystkiem wnioski rządowe i wnioski Wydziału załawione być winny.

6. Członkowie Rady zamieszkali w mieście obwodowém, nie otrzymują żadnego wynagrodzenia; zamieszkali więcćj jak pół mili od miasta obwodowego, pobierają wynagrodzenie, którego wysokość Rada obwodowa oznacza. Wynagrodzenie to, w żadnym razie dyet posła na Sejm krajowy przynosić nie może.

7. Starosta lub jego zastępca reprezentuje władzę rządową wobec Rady, zabiera głos, gdy tego zażąda, daje objaśnienia i przedstawia wnioski do uchwał.

8. Postanowieniem Monarchy, Rada może być rozwiązana. Najpóźniej w miesiąc po rozwiązaniu, mają być rozpisane nowe wybory, a we dwa miesiące nowo-wybrana Rada zwołana.

9. Zakres działania Rady obwodowej obejmuje wszystkie sprawy wewnętrzne odnoszące się do interesów obwodu, do niej należy zarząd majątku i zakładów publicznych w obwodzie.

Rada stanowi:

- a) Co do kupna, sprzedaży lub zamiany własności nieruchomej i majątku zakładowego obwodu, jak niemniej co do sposobu zarządzania własnością obwodową.
- b) Zatwierdza plany i kosztorysy robót publicznych obwodowych i uchwała potrzebne na nie fundusze.
- c) Sprawdza corocznie rachunki dochodów i wydatków z roku upłynionego, uchwała etat dochodów i wydatków na rok następny.

Wydatki są: obowiązkowe i dowolne.

Do wydatków obowiązkowych należą: koszt utrzymania dróg w granicach ustawy drogowej, oraz koszt utrzymania szkół, w granicach ustawy szkolną wskazanych; koszt utrzymania lokalu Rady; dyety członków Rady i Wydziału obwodowego w ogóle, nareszcie pokrycie wszystkich tych kosztów, do ponoszenia których Rada na mocy ustaw jest obowiązana.

Wydatki obowiązkowe Rada pokrywa za pomocą dodatków do podatków bezpośrednich.

Jeżeliby Rada potrzebnych na ten cel dodatków nie uchwaliła, namiestnik takowe z urzędu rozpisuje.

Wolno jest Radzie nakładać dodatki do podatków bezpośrednich na wydatki dowolne.

Jeżeliby jednak dodatki dowolne łącznie z dodatkami na potrzeby obowiązkowe, 25% podatków bezpośrednich przynosiły, uchwała Rady w tym przedmiocie powzięta ulega zatwierdzeniu Rady namiestniczój.

Rada obwodowa może w interesie obwodu zaciągać pożyczki do wysokości 40% podatków bezpośrednich. Pożyczki, któreby łącznie z innymi już istniejącymi długami przechodziły tę wysokość, ulegają zatwierdzeniu Rady namiestniczój.

Rada obwodowa przyjmuje zapisy i ofiary na rzecz obwodu poczynione.

Robi przedstawienia do Rady namiestniczój w przedmiotach dobra obwodu dotyczących.

Wybiera nakoniec z grona swojego większością głosów, czterech członków do Wydziału obwodowego.

10. **Starosta obwodowy.** Kierunek administracji obwodu zostaje w rękach starosty, który jest urzędnikiem przez Monarchę mianowanym.

Do wykonywania poleceń starosty, jak niemniej uchwały Wydziału i Rady obwodowej, dodani są staroście urzędnicy etatowi, a mianowicie:

- a) Komisarze administracyjni;
- b) Komisarz skarbowy;
- c) Inspektor szkolny;
- d) Urzędnicy techniczni do budowli publicznych, lądowych i wodnych;
- e) Urzędnicy do służby zdrowia;
- f) Weterynarz obwodowy.

11. Starosta ogłasza ustawy i rozporządzenia władz wyższych i przestrzega ich wykonania. Odpowiedzialnym jest za utrzymanie porządku, spokoju i bezpieczeństwa.

Do niego więc wyłącznie należy sprawowanie policyi bezpieczeństwa. Pod jego rozkazami zostają w tym przedmiocie naczelnicy okręgów gminnych i żandarmerya w obwodzie.

Staroście służy prawo żądania (rekwirowania) w razie potrzeby pomocy wojskowej, o czém natychmiast namiestnika zawiadomić winien.

Dowódzca zaś siły zbrojnej, obowiązany jest żądaniu starosty na piśmie wyrażonemu, bezwzględnie zadosyć uczynić.

Starosta przewodniczy w Wydziale i odpowiedzialnym jest za wykonanie prawomocnych uchwał Wydziału i Rady obwodowej.

12. Jeżeli Rada lub Wydział obwodowy poweźmie uchwałę, która przechodzi ich atrybucje lub sprzeciwia się ustawom obowiązującym, starosta wstrzyma jej wykonanie i robi jednocześnie przedstawienie do Rady namiestniczej, w celu unieważnienia powziętej uchwały.

Jeżeli w ciągu 30 dni Rada namiestnicza nic nie postanowi, uchwała staje się prawomocną.

13. **Wydział obwodowy.** Wydział obwodowy składa się ze starosty, jako prezydującego, i czterech członków wybranych z grona Rady obwodowej na lat sześć.

Co lat trzy w połowie się odnawia. Wychodzący członkowie na nowo obrani być mogą.

Wydział przepisuje sobie regulamin wewnętrzny, który przez Radę obwodową przyjęty, ulega zatwierdzeniu Rady namiestniczej.

Uchwały Wydziału zapadają bezwzględną większością głosów; do ważności uchwał potrzebną jest obecność na posiedzeniu dwóch przynajmniej członków Wydziału i prezydującego.

14. Jeżeli członek Wydziału przez miesiąc nie był obecnym na posiedzeniach i nieobecności swojej przed Wydziałem powodami za słuszne przez tenże uznanymi nie usprawiedliwił, traci swój urząd, i w miejsce jego wstępuje ten członek Rady, który przy wyborach do Wydziału największą miał liczbę głosów za sobą.

15. Niewolno jest członkom Wydziału brać pośrednio lub bezpośrednio jakiegokolwiek udziału w poborze dochodów publicznych, jak niemniej w przedsiębiorstwach na potrzeby kraju, obwodu lub gminy.

16. Na każdego członka Wydziału obwodowego przeznacza się roczne wynagrodzenie np. złr. 1000. Kwota ta rozdzieli się na dwie równe połowy, z których jedna stanowić będzie stałe wynagrodzenie członka wydziału, druga zaś rozdzieloną zostanie między członków, w stosunku obecności ich na posiedzeniach wydziałowych.

17. Wydział obwodowy jest w sprawach obwodu organem zarządzającym i wykonawczym. Stanowi w przedmiotach administracyjnych, które z mocy ustaw do zakresu jego działania należą, lub które mu przez Władze krajowe przekazane zostaną.

W przypadkach niecierpiących zwłoki, Wydział wydaje uchwały w przedmiotach do zakresu działania Rady obwodowej należących, pod odpowiedzialnością przed tą Radą.

Wydział wykonywa nadzór i kontrolę nad urzędami i organami podwładnymi, w razie zaś potrzeby, zarządza kroki zaradcze.

18. Na każdym zwyczajnym zgromadzeniu Rady obwodowej, Wydział zdaje sprawę ze stanu obwodu i z całorocznych czynności swoich; przedstawia rachunki dochodów i wydatków z roku upłynionego i projekt etatu na rok następny.

Przedstawia Radzie wszystkie wnioski, które za właściwe i potrzebne uzna.

Projektuje wszelkie roboty publiczne w obwodzie, bada plany, sprawdza kosztorysy i przedstawia takowe Radzie obwodowej do zatwierdzenia, lub zatwierdza sam, jeżeli do tego przez Radę upoważnionym został.

Wykonywa zwierzchni nadzór nad prowadzeniem robót publicznych w obwodzie.

Jeżeli roboty publiczne kosztem kilku okręgów gminnych wykonane być mają, Wydział orzeka, które okręgi gminne i w jakim stosunku do kosztów przykładać się będą.

Od postanowienia Wydziału, okrąg gminny, któryby się uważał przeciążonym, ma prawo w ciągu dni 14 od daty zawiadomienia, odwołać się do Rady namiestniczej.

19. Wydział reprezentuje obwód przed Sądem i względem osób trzecich.

20. Zarządza funduszami obwodowymi

Wszelkie wypłaty z kasy, tylko za asygnacją Wydziału, podpisaną przez starostę, jako przezydującego, i przez jednego członka Wydziału, czynione być mogą.

Zatwierdza przedstawiony sobie przez naczelników okręgów gminnych etat dochodów i wydatków gminnych na rok następny.

Sprawdza i zatwierdza corocznie rachunki dochodów i wydatków okręgów gminnych za rok upłyniony.

Jeżeliby który z okręgów gminnych nie przedstawił środków i sposobów zadosyćuczynienia obowiązkowym wydatkom swoim, Wydział nakłada z urzędu dodatki do podatków bezpośrednich lub prestacye w naturze. Wydział przedstawia namiestnikowi trzech kandydatów na naczelnika okręgu gminnego w tych okręgach, w których żaden z przedstawionych przez okrąg gminny zatwierdzenia namiestnika nie uzyskał.

Wykonywa nadzór i kontrolę nad czynnościami naczelników okręgów gminnych, mocen jest udzielić nagane opieszalemu, skazać go na karę porządkową, zhr. 50 nie przechodzącą, wysłać na jego koszt urzędnika obwodowego do przeprowadzenia czynności przez naczelnika okręgu gminnego zaniedbanych; w razie powtarzających się uchybień, mocen jest zawiesić w urzędowaniu winnego, ustanowić tymczasowe zastępstwo i zdać o tém bezzwłocznie sprawę Radzie namiestniczej.

21. Uchwały Wydziałów okręgów gminnych, które z mocy ustawy podlegają zatwierdzeniu Wydziału, Wydział zatwierdza bez żadnej zmiany lub odrzuca.

Jeżeli nie wyda decyzji w ciągu dni 30, uchwała staje się prawomocną.

Wydział w wykonaniu obowiązujących ustaw ma moc wydawania rozporządzeń administracyjnych i policyjnych, o ileby takowe dla kraju całego wydane nie były, oznacza kary pieniężne za ich niewykonanie, do wysokości zhr. 50.

22. Wydział rozstrzyga sprawy w granicach właściwemi ustawami wskazanych w przedmiotach:

- a) policyi przemysłowej;
- b) „ drogowej;
- c) „ zdrowia;
- d) „ ubogich.

Wydział wymierza kary za wykroczenia przeciw przepisom i urządzeniom policyjnym, o ile takowe nie są przekazane Sądom karnym.

Wydział wykonywa nadzór nad konskrypcją i losowaniem do wojska, rozstrzyga w przedmiotach czsowego uwolnienia od służby wojskowej.

Współdziała w przedmiotach stałego uwolnienia od służby wojskowej, oraz w przedmiotach dawania podwód, kwaterowania i prowidowania wojska.

Wydział obwodowy rozstrzyga w pierwszej instancji spory administracyjne, zażalenia w przedmiocie podatków bezpośrednich, o ile wykonanie lub zarząd tych spraw z mocy ustaw krajowych, Władzy obwodowej jest powierzonym.

23. Od decyzji Wydziału, strony w ciągu dni 14tu od daty zawiadomienia, odwołać się mogą do Rady Namiestnictwa.

24. Wszelkie rekursa i zażalenia od zarządzeń i decyzji naczelnika lub Wydziału okręgu gminnego, Wydział obwodowy ostatecznie rozstrzyga.

III.

Rząd krajowy.

25. Najwyższą władzą administracyjną dla Galicyi, jest Rząd krajowy.

26. Do jego więc zakresu działania należą wszystkie sprawy administracyi i policyi, dozór nad zarządem okręgów gminnych i obwodów, wszystkie sprawy skarbowe, a zatém zarząd wszelkimi funduszami, dochodami i wydatkami, bądź to do państwa, bądź do kraju należącymi, sprawy wyznań religijnych i oświecenia publicznego, nareszcie, sprawy gospodarstwa krajowego, to jest: handlu, przemysłu i produkcyi pierwotnej.

27. W skład Rządu krajowego wchodzi:

- 1. Cesarski namiestnik;
- 2. Rada namiestnicza;
- 3. Poszczególne Wydziały rządowe.

28. **Namiestnik** jest naczelnikiem Rządu krajowego, przewodniczy w Radzie namiestniczej, a jeżeli to uważa za potrzebne, przewodniczy także na posiedzeniach poszczególnych wydziałów. W wypadku jednakże pod Nr. 37 wymienionym, nie może przewodniczyć namiestnik w Wydziale pierwszym. Do niego wyłącznie należy najwyższy kierunek policyi bezpieczeństwa w kraju; — służy mu téż prawo zarządzić wszelkie środki ustawami dozwolone, w celu utrzymania bezpieczeństwa i porządku, a władza wojskowa obowiązana jest na żądanie namiestnika bezzwłocznie swój pomocy udzielić.

Wobec Sejmu jest namiestnik przedstawicielem rządu Państwa, prawo jego w tym względzie określa statut krajowy.

Namiestnik ogłasza ustawy i rozporządzenia rządowe.

29. **Rada namiestnicza** składa się z namiestnika jako przewodniczącego i naczelników poszczególnych wydziałów rządowych. Naczelnicy wydziałowi są urzędnikami przez Monarchę mianowanymi, wyjąwszy naczelnika wydziału pierwszego.

30. W ogólności jest zadaniem Rady namiestniczej rozbierać, a w miarę właściwych ustaw rozstrzygać sprawy, dotyczące się bądźto wszystkich, bądź kilku wydziałów rządowych.

31. W szczególności zaś, orzeka Rada namiestnicza w następujących wypadkach:

- a) Przyjmuje za wnioski rządowe projekta prawodawcze właściwego Wydziału.
- b) Przedstawia kandydatów na urzędy, których obsadzanie zastrzeżone jest dla Monarchy.
- c) Nominuje urzędników na wszystkie inne posady, orzeka co do ich przeniesienia na stan spoczynku.
- d) Potwierdza lub odrzuca zarządzone przez starostę zawieszenie uchwał w Radzie obwodowej zapadłych.
- e) Rada namiestnicza jest sądem dyscyplinarnym dla urzędników administracyjnych
- f) Rada namiestnicza stanowi w przedmiocie rozwiązania rady gminnej okręgowej.
- g) Układa i przedstawia Sejmowi budżet krajowy.

32. **Wydziały rządowe.** Dla załatwiania i rozstrzygania spraw bieżących administracyjnych, jakoteż dla przygotowywania spraw orzeczeniu Rady namiestniczej lub namiestnika ulegających, ustanawia się Wydziały rządowe, a mianowicie:

1. Wydział dla spraw prawodawczych, administracyjnych, spornych i fundacyj krajowych.
2. Wydział skarbu czyli finansów.
3. Wydział administracji (gmin, obwodów) i policyi bezpieczeństwa.
4. Wydział wyznań, oświecenia publicznego i policyi lekarskiej.
5. Wydział gospodarstwa krajowego i budowli publicznych.
6. Wydział kontroli rachunkowej.

33. Każdy Wydział składa się z naczelnika i odpowiedniej liczby radców rządowych, których mianuje Monarcha z wyjątkiem członków Wydziału Igo.

34. Do dawania opinii w sprawach specjalnych wiadomości wymagających, ustanawiają się przy Rządzie krajowym grona doradcze, mianowicie:

- a) Rada szkolna;
- b) Rada lekarska;
- c) Rada gospodarcza.

35. Wydział pierwszy składa się z naczelnika i z sześciu radców.

Na każdą z tych siedmiu posad, układa Sejm krajowy potrójną listę kandydatów, z której jednego Monarcha mianuje.

Naczelnik Wydziału pierwszego ma prawo być obecnym na posiedzeniach Sejmu krajowego i każdego czasu głos zabierać. Nie głosuje, jeżeli nie jest zarazem posłem.

Na posiedzeniach każdego z innych Wydziałów rządowych, zasiada z głosem stanowczym jeden z członków Wydziału pierwszego. Członek ten ma prawo zawiesić uchwałę Wydziału rządowego i poddać ją pod orzeczenie Rady namiestniczej.

Wydział pierwszy uczestniczy w przeprowadzeniu odpowiedzialności namiestnika (N. 37).

36. Namiestnik jest odpowiedzialnym Sejmowi krajowemu za wykonanie ustaw krajowych, a mianowicie za ściśle przestrzeganie budżetu krajowego.

Sejmowi służy prawo, zaskarżyć namiestnika przed Trybunałem politycznym Państwa.

Wniosek o zaskarżenie namiestnika, ma być podpisanym przynajmniej przez 40 posłów, a uchwała sejmowa zapasć ma większością trzech czwartych głosów obecnych.

37. Wniosek taki o zaskarżenie namiestnika, może ważnie uczynić w Sejmie pierwszy Wydział rządowy, jeżeli na właściwém posiedzeniu obecni byli wszyscy członkowie, a uchwała Wydziału zapadła za zgodą najmniej pięciu członków.

Namiestnik traci swój urząd, jeżeli Trybunał polityczny Państwa uzna go winnym.

